

Медицинска експертиза

Трайна неработоспособност

Експертизата на трайно намалената работоспособност и определяне характера на заболяванията - професионален или общ, както и трудоустрояването на лица с 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност се извършват от Трудово-експертни лекарски комисии (ТЕЛК).

Регистрацията, обработка и съхраняване на здравната информация за освидетелстваните от ТЕЛК лица се осъществява от Регионални картотеки на медицинските експертизи (РКМЕ), които са структурни звена на РЦЗ.

Право да подаде молба за освидетелстване от ТЕЛК има всеки гражданин на Република България или негов законен представител/настойник. Молбата се подава до РКМЕ по постоянен адрес или по настоящия адрес, ако лицата са регистрирани на този адрес най-малко 3 месеца преди подаване на молбата.

Не се дължат такси за приемане на молби за освидетелстване или преосвидетелстване от ТЕЛК. Необходимите документи са:

- Молба-декларация по образец;
- Протокол на ЛКК; В случаите, когато трайната неработоспособност не е предшествана от временна такава се представя Медицинско направление от личния лекар;
- Цялостна медицинска документация - епикризи, консултации, изследвания и др.- доказваща здравословното им състояние;

Молбата-декларация и придружаващите я документи се адресира до ТЕЛК и се подават в Регионалната картотека на медицинските експертизи (РКМЕ).

Лицата, подали Молба-декларация за явяване на ТЕЛК имат право да бъдат освидетелствани или преосвидетелствани от ТЕЛК по района на постоянния им адрес или по настоящия им адрес, ако са регистрирани на този адрес най-малко 3 месеца преди подаване на молбите в РКМЕ. Лицата, които по медицински показания не са в състояние да се явят в ТЕЛК, се освидетелстват на място (в дома, в болнично или друго заведение). Това обстоятелство се доказва с медицинско удостоверение, издадено от лекуващия лекар или вписано в протокола на ЛКК (направлението на личния лекар). Председателят на ТЕЛК съобщава на лицата с писмо с обратна разписка деня на прегледа и изследванията и консултациите, които трябва да направят.

Териториалните експертни лекарски комисии освидетелстват и преосвидетелстват лицата в 3-месечен срок от постъпване на документите при тях. При временна неработоспособност, която продължава, срокът за

освидетелстване е 15 дни от датата на постъпване на документите в ТЕЛК. Оценката на трайната неработоспособност се извършва съобразно критерии, заложен в Наредбата за медицинската експертиза на работоспособността. Степента на трайно намалена работоспособност на лица, навършили 65-годишна възраст, се определя пожизнено. Решенията на ТЕЛК могат да бъдат обжалвани в 14 дневен срок от връчването им срещу подпис, пред Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК). Решенията на НЕЛК могат да бъдат обжалвани пред Административен съд София по реда на Административно процесуалния кодекс.

Временна неработоспособност

Медицинската експертиза на временната неработоспособност се извършва от лекари, лекарски консултативни комисии(ЛКК) и трудовоекспертни лекарски комисии(ТЕЛК).

Лекарят установява по правило временна неработоспособност, която продължава еднократно до 7 дни или с прекъсване до 40 дни за една календарна година, както и временно намалена работоспособност, която е основание за трудоустрояване с продължителност до 1 месец. Лекарят от заведение за болнична помощ удостоверява временната неработоспособност за целия период на болничното лечение, а лекарят от център за спешна помощ - до 3 дни, но само след домашно посещение.

ЛКК може да определи временна неработоспособност за период до 180 дни и не повече от 30 дни еднократно. Изключение се допуска, когато календарният месец има 31 дни. В тези 180 дни се включват и дните по предхождания еднолично издаден болничен лист. ЛКК установява временно намалена работоспособност, която е основание за за трудоустрояване за повече от един месец със срок до 2 години.

ТЕЛК се произнася във всички случаи на временна неработоспособност за период над 180 дни еднократно или 12 месеца с прекъсване в продължение на 2 предходни години и годината на боледуването. Тези комисии установяват и временно намалена работоспособност в два случая - когато се налага трудоустрояване за повече от 2 години или когато лицето е станало неработоспособно за работата, на която е трудоустроено от ЛКК. Срокът на временната неработоспособност може да бъде до два месеца от датата на заседанието на ТЕЛК, освен ако в експертното решение е посочен по-кратък срок.

Болничният лист се издава по искане на осигуреното лице, но може да бъде издаден и по инициатива на медицинския орган - когато неработоспособността е установена при профилактичен преглед или освидетелстваният отказва да получи болничен лист. Болничен лист се издава по правило занапред - от деня на установяване на неработоспособността въз основа на медицинския преглед, осъществен от органа на експертизата на работоспособността. По изключение той може да бъде издаден от следващия ден или за минало време. Тези случаи са:

-когато неработоспособността е констатирана в ден, през който осигуреният е бил на работа независимо от отработените часове. В такъв случай болничният лист се издава от следващия ден;

-когато не е могъл да бъде извършен преглед на лице, страдащо от тежко остро или изострено хронично заболяване, но обективното му състояние показва, че то е било неработоспособно. В този случай може да се издаде болничен лист най-много за 2 дни преди извършването на прегледа;

-когато в медицинската документация съществуват доказателства, че е бил извършен преглед, но не е бил издаден болничен лист. Тогава болничен лист може да се издаде за минало време с продължителност до 7 дни - от лекуващия лекар, до 6 месеца - от ЛКК, и повече от 6 месеца - от ТЕЛК.

Болничният лист е официален документ за факта и продължителността на временната неработоспособност, която е от значение за дължимите осигурителни плащания, както и за разрешаване на осигурените работници и служители или държавни служители на отпуск за временна неработоспособност.

Болничният лист е и финансов документ. Неговото представяне задължава осигурителния орган да осъществи паричното му покритие чрез изплащане на обезщетение за временна неработоспособност.

Издаденият болничен лист, както и отказът да бъде издаден, може да бъде обжалван пред по-горестоящите органи по експертизата на работоспособността и след изчерпване на този ред- пред съда. По-горестоящите органи по експертизата на работоспособността могат и по своя инициатива да отменят или изменят неправилни решения на по-долустоящите органи, както и да връщат техните решения за отстраняване на грешки и непълноти.

На неосигурени лица по Кодекса за социално осигуряване, при временна неработоспособност лекуващият лекар издава медицинско удостоверение за период до 7 дни, след което при необходимост насочва лицето към ЛКК. Не се издава болничен лист, гледане на лице с трайно намалена работоспособност, на което е определена чужда помощ и за заболяване, за което ТЕЛК е определила трайно намалена работоспособност. Изключение се допуска, когато са налице обективни данни за обострянето на заболяването.